

Юлія ПОЦЕЛУЙКО,
методист відділу
суспільно-філологічних дисциплін
Чернігівського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені К.Д. Ушинського

Олена УЛАНОВИЧ,
учитель початкових класів,
спеціаліст вищої категорії,
учитель-методист
Чернігівської гімназії №7
Чернігівської міської ради

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ВЧИНКОМ І НАСЛІДКОМ. Інтегроване заняття «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ». 3 клас

Очікувані результати: учень/учениця: пояснює значення понять «вчинок» та «наслідок»; розуміє, що кожен людський крок чи дія (або бездіяльність) мають певні результати, що можуть впливати на самого себе, інших людей та довкілля; наводить приклади позитивних (добрих, корисних) і негативних вчинків із власного досвіду, художньої літератури чи медіапродукції; прогнозує можливі наслідки своїх дій та поведінки інших осіб у змодельованих чи життєвих ситуаціях (*«що буде, якщо...»*); аналізує причиново-наслідкові зв'язки в поведінці героїв оповідань, мультфільмів або життєвих кейсів. Встановлює зв'язок між дотриманням чи порушенням правил (у школі, громадських місцях, на природі) та їхніми наслідками для спільноти. Конструює прості алгоритми чи правила безпечної та відповідальної поведінки (наприклад, створює разом із класом пам'ятку чи карту вчинків). Виявляє відповідальність за власну поведінку та усвідомлює важливість самоконтролю. Оцінює вчинки з позиції моральних норм (чесність, повага, доброзичливість, взаємодопомога). Аргументує переваги доброзичливої та безпечної взаємодії з оточенням.

Тип навчального заняття: формування компетентностей.

Словникова робота: вчинок, наслідок, добрі вчинки, погані вчинки.

Обладнання: дошка, комп'ютер, підручник «Я досліджую світ» для 3 класу закладів загальної середньої освіти «Я досліджую світ» автори І.І. Жаркова, Л.М. Мечник, Л.І. Роговська відповідно до Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко підручник с.110-111, робочий зошит «Я досліджую світ» частина 2 (І. Жаркова, Л. Мечник) с.58, картки для дидактичної гри

«Риси характеру, властиві людям, які роблять добрі/погані вчинки», Wordwall інтерактивна гра «Добрі та погані вчинки» https://surl.li/kkilgb

Хід заняття

Привітання

1. Тематична руханка: «Австралійський дощ»
https://surl.li/zhnqic
Створює чудову атмосферу та допомагає дітям відчути себе однією командою.
Як проводити: Діти повторюють рухи за вчителем по черзі (хвилею) або всі разом:

- В Австралії піднявся вітер - *тремо долоні*.
- Починає капати дощ — *клацаємо пальцями*.
- Дощ посилюється — *плескаємо в долоні*.
- Почалася злива — *плескаємо по стегнах*.
- Гроза, град — *тупаємо ногами*.
- Але що це? Буря вщухає — *все у зворотному порядку (стегна, долоні, пальці, тертя долонь)*.

1.1 Заповнення щоденних новин (Синоптик)

- Дата…
- Місяць…
- Сьогодні …(день тижня)
- Який день тижня за порядком?
- Яка сьогодні погода?
- Опади…

2. Розвиток зв'язного мовлення

Тему навчального заняття визначаємо разом з учнями після перегляду казки М. Коцюбинського «Про двох цапків» https://surl.li/cifbrp

2.1 Проблемні питання

- Чому цапки опинилися у воді?
- Який наслідок мав їх вчинок?
- Давайте сформулюємо тему нашого уроку.

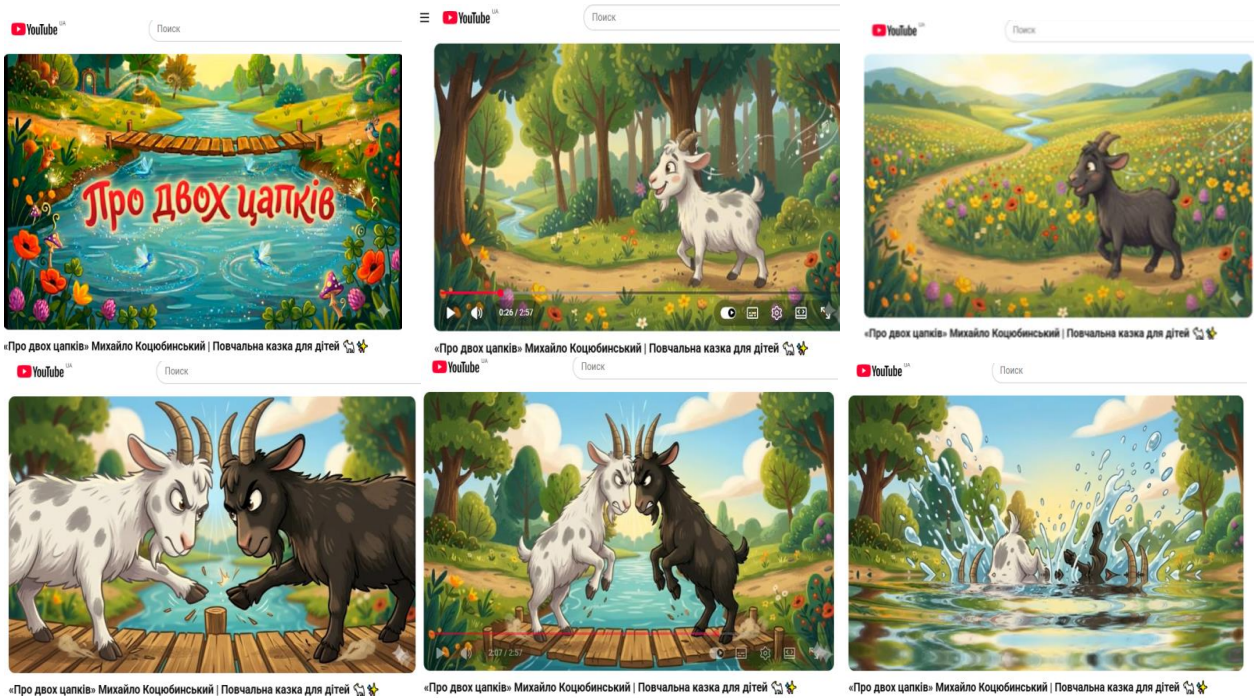

Розповідь учителя ми дізнаємось, що означають поняття «вчинок», «наслідок» та яким чином вони пов'язані між собою.

2.2 Актуалізація опорних знань
- Як ви думаєте, що таке вчинок?
- Як ви думаєте, що таке наслідок?
- Чи пов'язані ці поняття між собою?

2.3 Вивчення нового матеріалу.
Робота над поняттями «вчинок», «наслідок» підручник стор. 110

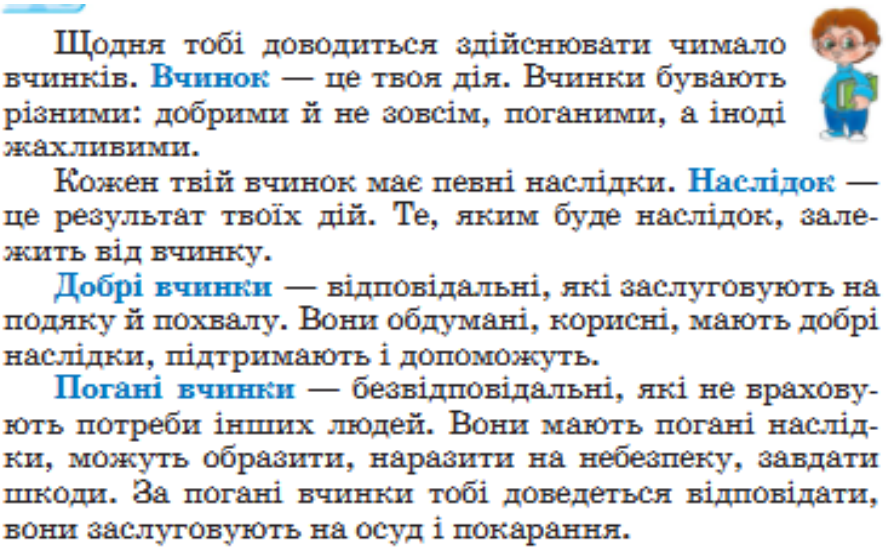

Щодня тобі доводиться здійснювати чимало вчинків. **Вчинок** — це твоя дія. Вчинки бувають різними: добрими й не зовсім, поганими, а іноді жахливими.

Кожен твій вчинок має певні наслідки. **Наслідок** — це результат твоїх дій. Те, яким буде наслідок, залежить від вчинку.

Добрі вчинки — відповідальні, які заслуговують на подяку й похвалу. Вони обдумані, корисні, мають добрі наслідки, підтримають і допоможуть.

Погані вчинки — безвідповідальні, які не враховують потреби інших людей. Вони мають погані наслідки, можуть образити, наразити на небезпеку, завдати шкоди. За погані вчинки тобі доведеться відповідати, вони заслуговують на осуд і покарання.

Проблемне запитання
- Які, на вашу думку, бувають вчинки? (добрі, погані, а іноді жахливі)

Наслідок – це результат твоїх дій. Те, яким буде наслідок, залежить від вчинку.

2.4 Тематична руханка «Справжній друг»
https://surl.li/hnhebt

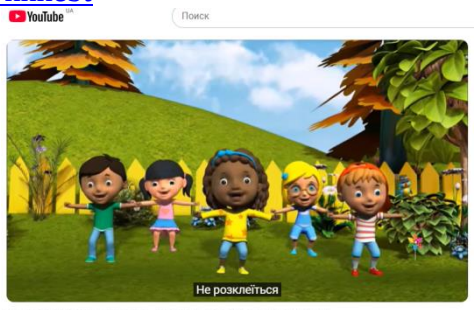

Справжній друг - руханка, фізкультхвилинка, пісня [+SUB]

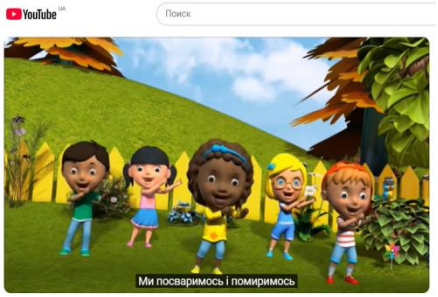

Справжній друг - руханка, фізкультхвилинка, пісня [+SUB]

2.5 Робота в робочому зошиті (стор. 58)
- Виконання завдання №1
- Виконання завдання №2

3. Приклади добрих вчинків https://surl.li/khlmfz
Це вчинки, які ми робимо від щирого серця, щоб подарувати іншим радість, допомогу або усмішку.
- **Поділися з другом:** пригости яблуком, цукеркою або позич ручку тому, хто її забув.
- **Допоможи в біді:** підтримай однокласника, якщо він засмутився, або допоможи підняти речі, які випадково впали.

• **Зроби комплімент:** скажи мамі, вчителю чи другові щось приємне (наприклад: «*Ти сьогодні маєш чудовий вигляд!*» або «*Дякую за смачний обід!*»).

•**Потурбуйся про природу:** нагодуй пташок узимку або полий кімнатну квітку в класі.

• **Поступися місцем:** звільни місце в автобусі для літньої людини або дитини, яка менша за тебе.

3.1 Інтерактивна гра «Добрі та погані вчинки» https://surl.li/obpbgg

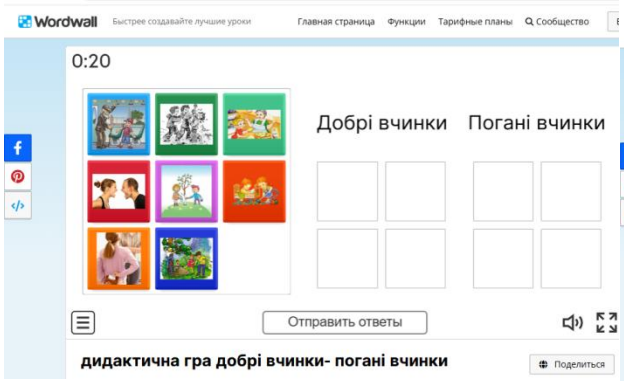

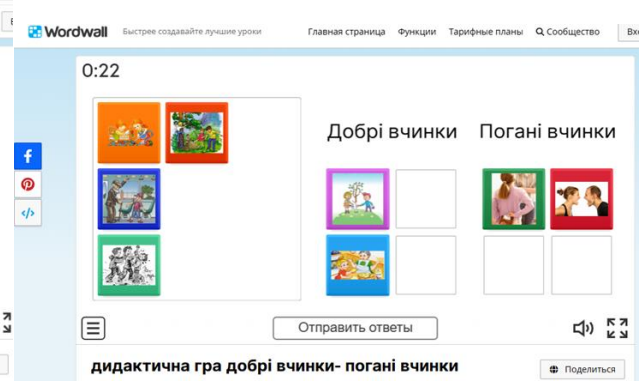

3.2 Дидактична гра «Риси характеру, властиві людям, які роблять вчинки» https://surl.li/bhwxfp

Мета гри

Навчити дітей розпізнавати та аналізувати вчинки, добирати до них відповідні риси характеру людини. Формувати моральні цінності, виховувати відповідальність, доброзичливість, чесність та співчуття. [1, 2]

Обладнання та матеріали

- Картки-ситуації: зображення різних вчинків (наприклад: хлопчик допомагає бабусі нести сумку, діти ламають дерево, дівчинка ділиться іграшкою, хтось обманює тощо).
- Картки-риси характеру: слова-прикметники (добрий, жадібний, чуйний, чесний, ледачий, сміливий, відповідальний).
- Кольорові маркери/фішки: червоний (погані вчинки) та зелений/жовтий (добрі вчинки).

Завдання учням: розглянути картинку та обрати картки із назвами рис характеру людей, які роблять добрі/погані вчинки.

4. Рефлексія. Підсумок уроку вікторина «Вчинки та наслідки», в якій беруть команди учнів, одна команда з переліку питань обирає вчинки, інша – наслідки https://surl.li/owaita

Проблемні питання:

- Наслідок щирого та доброго вчинку, що з’являється на обличчі іншої людини. (**Усмішка**)
- Риса характеру людини, яка не хоче нічим ділитися. Наслідок цього – з такою дитиною ніхто не грається. (**Жадібність**)

- Результат або підсумок будь-якої нашої дії чи поведінки (розумне слово з теми уроку). (**Наслідок**)
- Те, що ми отримуємо від друзів чи батьків як наслідок нашої допомоги та підтримки. Почуття, коли тобі кажуть «дякую». (**Вдячність**)
- Наслідок регулярного невиконання домашніх завдань та лінощів у школі. (**Двійка** або **Погані оцінки**, для сітки краще: **Двійка**)
- Будь-яка дія людини, хороша чи погана, яка має свій результат. (**Вчинок**)
- Наслідок постійної брехні. Почуття, яке втрачають до тебе інші люди, якщо ти їх обманюєш. (**Довіра**)

Слово вчителя: кожен твій крок, слово чи дія — це як маленьке зернятко, яке ти саджаєш у землю? Яке зернятко посадиш, таке дерево й виросте. Давай розберемося, як працює чарівний зв’язок між вчинком та наслідком.

4.1 Складання пам’ятки для учнів: «Що я роблю — те й отримую!»

👍 Добрий вчинок: з Ти поділився однокласником олівцем.	♡ Наслідок: У тебе з'явився новий друг, і наступного разу допоможуть тобі.
👍 Корисний вчинок: Ти уважно слухав учителя на уроці.	♡ Наслідок: Ти легко й швидко зробиш домашнє завдання й матимеш більше часу на ігри.
👎 Поганий вчинок: Ти обманув батьків або вчителя.	💔 Наслідок: Тобі перестануть довіряти, і буде дуже соромно, коли правда відкриється.
👎 Поганий вчинок: Ти образив чи штовхнув когось на перерві.	💔 Наслідок: З тобою ніхто не схоче гратися, а в щоденнику з'явиться зауваження.

https://surl.li/birbrf

4.2 Складання суперправила «Три секунди» перед кожним вчинком»

🦸‍♂️ Суперправило «Три секунди» перед кожним вчинком: Перед тим як щось зробити або сказати (особливо коли ти сердишся чи поспішаєш), зупинись на 3 секунди і запитай себе:

- Що буде потім? (Який наслідок принесе мій вчинок?)
- Чи нікого це не образить?
- Чи буду я пишатися своїм вчинком?

💡 Золоте правило: > Світ навколо тебе - це велике дзеркало. Якщо ти усміхаєшся і допомагаєш — світ усміхається тобі у відповідь. Роби такі вчинки, за які твої батьки, вчитель і ти сам зможете собою пишатися!

5. Рефлексія. Чому в народі кажуть: «Обираючи вчинок, ти обираєш і наслідок». Пропоную скласти пам'ятку добрих і корисних вчинків, які ти можеш зробити.